

(३ तास)

(एकूण गुण: १००)

सूचना : १. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
२. अंतर्गत पर्याय लक्षात घ्या.

१. अ) भरतमुनींचा रससिध्दांत सोदाहरण स्पष्ट करा. १२
किंवा
आ) टिपा लिहा.
१) ध्वनिचे प्रकार
२) वामनाचा रीतिविचार
२. अ) प्लेटोने काव्यावर घेतलेले आक्षेप अनुकृती सिध्दांताच्या आधारे स्पष्ट करा. १२
किंवा
आ) टिपा लिहा.
१) क्षेमेंद्राचा औचित्यविचार
२) वक्रोक्ती: काव्याचे जीवित
३. अ) शब्दशक्ती म्हणजे काय ते सांगून लक्षणचे प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा. १२
किंवा
आ) टिपा लिहा.
१) छंदाचे प्रकार
२) प्रतिमा: काव्याची भाषा
४. अ) 'प्रतिमा हे काव्यनिर्मितीचे जनक कारण आहे' या विधानाची सविस्तर चर्चा करा. १२
किंवा
आ) टिपा लिहा.
१) प्रथमश्रेणी व द्वितीय श्रेणीची कल्पनाशक्ती
२) अभ्यास: एक काव्यकारण
५. अ) मम्मटाच्या प्रयोजनविचाराची सविस्तर चर्चा करा. १२
किंवा
आ) टिपा लिहा.
१) जीवनभाष्य: एक काव्यप्रयोजन
२) वामनाची काव्यप्रयोजने

६. अ) आय.ए.रिचर्ड्सचा प्रेरणा संतुलनाचा सिध्दांत साधार स्पष्ट करा.

किंवा

आ) टिपा लिहा.

- १) अभिनवगुप्ताचा रससिध्दांत
- २) कॅथारसिस: विभिन्न अर्थ

१२

७. अ) समीक्षा म्हणजे काय ते सांगून समीक्षेतील 'वाचन' आणि 'मूल्यमापन' या घटकांचे महत्त्व साधार स्पष्ट करा.

किंवा

आ) टिपा लिहा.

- १) साहित्यकृतीचे विश्लेषण
- २) समीक्षकाचे कार्य

१२

८. पुढील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही १६)

१६

- १) भरताने आपल्या कोणत्या ग्रंथात रससूत्र मांडले आहे?
- २) उद्दीपन विभाव म्हणजे काय?
- ३) भरताने एकूण किती नाट्यभाव सांगितले आहेत?
- ४) वाच्यार्थ म्हणजे काय?
- ५) राजशेखराने प्रतिभेचे कोणते दोन प्रकार सांगितले आहेत?
- ६) व्यंजनेचे मुख्य दोन प्रकार कोणते?
- ७) अभिनवगुप्ताने सांगितलेली कोणतीही दोन रसविध्ने लिहा.
- ८) वक्रोक्तीचे कोणतेही दोन प्रकार सांगा.
- ९) गौणी लक्षणेचे कोणतेही एक उदाहरण लिहा.
- १०) 'काव्यप्रकाश' या ग्रंथाचा कर्ता कोण?
- ११) 'प्रतिभा वेडाची बहीण आहे' असे कोणी म्हटले आहे?
- १२) 'सुवर्णमध्यिकरण' हा कॅथारसिसचा अर्थ कोणी सांगितला आहे?
- १३) 'साहित्य ही निसर्गाची सर्जनशील अनुकृती असते' असे कोणी म्हटले आहे?
- १४) समीक्षाव्यापार कशाने पूर्ण होतो?
- १५) 'वक्रोक्तीजीवित' या ग्रंथाचा कर्ता कोण?
- १६) स्थायीभाव म्हणजे काय?
- १७) अरिस्टॉटलच्या काव्यविषयक ग्रंथाचे नाव सांगा.
- १८) 'बायोग्राफिया लिटरारिया' या ग्रंथाचे लेखन कुणी केले आहे?
- १९) भरतमुनींनी काव्याची कोणती प्रयोजने सांगितली आहेत?
- २०) वामनाने रीतिचे कोणते तीन प्रकार सांगितले आहेत?